

Ketamine voor de behandeling van pijn en depressie: een systematische review

ARTIKEL

LITERATUUR

- Schoevers RA, Chaves TV, Balukova SM, aan het Rot M, Kortekaas R. Oral ketamine for the treatment of pain and treatment-resistant depression. Br J Psychiatry 2016; 208:108-13.

AUTEUR

ROBERT SCHOEVERS

E-mail: r.a.schoevers@umcg.nl
www.ketaminestudie.umcg.nl

Waarom dit onderzoek?

Recent onderzoek suggereert dat intraveneuze toediening van ketamine effectief kan zijn bij patiënten met therapieresistente depressie, maar dit effect is veelal kortstondig. Verlenging van de werkingsduur van ketamine, wellicht door herhaalde toepassing en/of andere dan intraveneuze toediening, is een belangrijke uitdaging. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van eerder opgedane ervaring met ketamine bij patiënten met depressie of pijn.

Onderzoeksvraag

Wat zegt de literatuur over de behandelregimes, behandelduur, effectiviteit en veiligheid van verschillende toedieningswegen van ketamine bij patiënten met depressie of pijn?

Hoe werd dit onderzocht?

Wij verrichtten een systematische literatuurstudie in de elektronische database PubMed, met de zoektermen 'depressie', 'neuropathische pijn', 'chronische pijn', 'orale ketamine', 'intraveneuze ketamine', 'intranasale ketamine' en 'subcutane ketamine'. Dit resulteerde in 88 artikelen. Hieruit verzamelden we informatie over patiëntenaantallen, doseringen, ketaminegiftten over de tijd, resultaten en bijwerkingen.

Belangrijkste resultaten

Intraveneuze toediening van ketamine was de meest beschreven route, zowel bij de behandeling van pijn als die van depressie, gevolgd door orale toediening. Vergeleken met ketamine bij pijn, waren doseringen van ketamine bij depressie relatief laag en was de behandelduur kort.

In de onderzoeken naar orale ketamine als antidepressivum varieerden doseringen van 0,5 tot 3 mg/kg en varieerde de behandelduur van een enkele toediening tot 28 toedieningen. Resultaten van de gepubliceerde onderzoeken waren positief, zowel op het vlak van effectiviteit als op dat van veiligheid. Echter, de kwaliteit van deze kleine en ongecontroleerde studies was beperkt. Onderzoek naar orale ketamine bij pijn liet zien dat patiënten de medicatie over het algemeen goed verdroegen, ook bij herhaalde toediening (tot 660 keer). Veelgenoemde bijwerkingen waren duizeligheid, misselijkheid, hoofdpijn, verwardheid, angst en hallucinaties. Verslaving of misbruik werd niet genoemd als bijwerking.

Consequenties voor de toekomst

Het verrichte onderzoek naar de effectiviteit van ketamine suggereert een goede antidepressieve werking. Uit het onderzoek naar de behandeling van pijn blijkt dat vele toedieningsmogelijkheden uitvoerbaar en effectief kunnen zijn. Derhalve is het tijd voor gerandomiseerde, gecontroleerde en dubbelblinde onderzoeken naar de antidepressieve en neveneffecten van ketamine in verschillende toedieningsvormen en na herhaalde toediening. Een eerste Nederlandse studie naar orale ketamine als antidepressivum is recent van start gegaan.